

Nr. 24. Rok IV.

12 Czerwca 1917 r.

1667/5

Cukiernia i Restauracja

Trzech Słodkich

Prowadzoną jest obecnie przez niepodległościowca A. Habrowskiego. Przyjmuje zamówienia na wesela, bale, wieczorki, i t. p.

1102 CHENNE UL.
DETROIT, MICH.

Dr. M. Stupnicki

3109 SO. MORGAN UL.
CHICAGO, ILL.

TEL. YARDS 5032

Godziny: od 8 do 11 przed
poł. i od 5 do 8 wieczorem

The Polish Weekly

W I G I

Published by the Polish National Defense
Committee
1225 N. Ashland Ave., Chicago, Ill.
Telefon Monroe 1919.

Managing editor, Br. Kułakowski.

Subscription \$1.50 per year.
Prenumerata rocznie \$1.50
Cena egzemplarza 5c.

Wychodzi w każdy Wtorek
Issued Every Tuesday

Entered as second class matter at the Post Office
of Chicago, Ill. under the act March 3rd, 1879.

INDEX: — TREŚĆ:

The medley of nationalities". — (Po polsku). — Documents. — Dokumenty. — O żołnierzu Polskim. — Po dwóch miesiącach. — Dział organizacyjny. — Po kwitowania.

Tel. Cedar 1080-R

E. JAWOROWSKI

BIURO REALNOŚCI

2148 MICHIGAN AV.

Tel. Ridge 5293

W. MAJOR W. BUBA

Kupuje i sprzedaje: Domy, Farmy itp. Złatwia sprawy prawne tutaj i w Europie. Sprzedaje karty okretowe na wszystkie linie wodne. Ubezpiecza od ognia w najlepszych kompaniach. Wywóz pieniędzy do wszystkich miast tutaj i w Europie. — Godziny (slabw): w dniu powszednim od 9ej rano do 9ej wieczór. W Niedziele i święta od 9ej rano do 6ej wieczorem

901 RUSSELL ULICA

róg Garfield, 2ie piętro. Pokój 4
Peoples State Bank DETROIT

DO NABYCIA W ADMINISTRACJ "WICI"

1225 N. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Historja dzisiejszej chwili, napisał prof. T. Siemiradzki	15c
Wojna europejska napisał prof. T. Siemiradzki	15c
Józef Piłsudski, życiorys z portretem napisał W. Sieroszewski	50c
Do Broni, napisał Dr. F. Młynarski	25c
Legjony na Polach Bitew, broszura wydana przez K. O. N.	10c
Polska Orjentacja, napisał A. Hausner	5c
Independence of Poland, napisał A. Hausner	10c
Kułakowski B. W Rocznice Kościuszkowską	5c
Portrety Piłsudskiego po	10c
Polityczne Dzieje Polski, napisał Prof. Siemiradzki	1.00
Porozbiorowe Dzieje Polski, nap. prof. T. Siemiradzki (2 tomy)	1.00
Kolorowe pocztówki z Albumu Legjonów, Kossaka, sztuka	5c
Kolorowe pocztówki z Albumu Legjonów, Kossaka, serja 6 sztuk	25c
Zagadnienie przyszłego pokoju, napisał Dr. F. Młynarski	50c

WICI

ORGAN K. O. N.

Nr. 24.

Chicago, WTOREK, 12-go CZERWCA, (Tuesday, June 12th) 1917.

Rok (Vol.) IV

“That medley of nationalities”

American newspapers published, under the date of May 25, a correspondence of the Associated Press from Washington, on the subject of the activity of the Balfour mission in the United States.

The correspondence in question contains a paragraph which should not pass without being thoroughly analyzed and properly corrected. This paragraph is a tentative blow at President Wilson's attitude on the question of Poland. The blow is very cautious, as it is rather difficult to give a distorted interpretation to the words of such a clear and logical mind as that of President Wilson. This blow, however, while most cautious, is none the less treacherous as it attempts to convey to the reader the idea that President Wilson might as yet change his mind.

The speech President Wilson held in the United States Senate on January 22, 1917, created an unusually strong impression on the policies of all countries. The paragraph relating to Poland became, in particular, the testing stone for the opinions and intentions of the Allied as well as of the Central Powers. This is shown even in the translations of the speech. President Wilson said:

“I take it for granted... that statesmen everywhere are agreed, that there should be a united, independent and autonomous Poland”. The pro-Ally newspaper, “La Liberte” of Fribourg in Switzerland, in the issue of January 23, 1917, No. 18, fearing Russia's wrath, tries to weaken the effect of the words: “I take it for granted”, by translating them “j'admits”, which actually means: “I believe” or “I admit”; the same newspaper translated the categorical words: “statesmen are agreed” into a future tense, thus trying to weaken them by saying: “les hommes d'etat seront d'accord”, that is “the statesmen will some time in the future agree”. The German “Berliner Tageblatt”, of January 23, 1917, translating correctly the sentences that were distorted by the “La Liberte”, arbitrarily changes, prompted by motives of fear with regard to Posnania, West Prussia and Silesia, the words “united Poland” into “einiges Po-

len”, which means a “harmonious” or “internally reconciled” Poland. The Freud method of discovering through the study of the errors and inaccuracies of the erring individual, the actual condition of the latter's mind, should be more extensively applied to the task of unmasking diplomats. The paragraph in the correspondence from Washington, under the date of May 25, ought to be subjected to the same kind of analysis.

Hereinafter is given verbatim the text of the incriminated paragraph:

“The restoration of Poland, urged by President Wilson, as one of the terms of a just peace, also has been discussed (in Washington). The extraordinary difficulties of that medley of nationalities, extending as it does into Austria and Germany, and cutting off East Prussia from the rest of the Empire, has been shown in ethnographical maps, and President Wilson has given much thought to the subject”.

This means in other words that:

1. In so far as this paragraph will not be officially denied, we might take it for granted that it is the expression of the actual endeavors of the Balfour mission, intended to bring about a change in the attitude of the Government in Washington with regard to the cause of Poland or at least to weaken among the American public the impression of the categorical firmness of President Wilson's words of January 22, 1917.

2. The representatives of the British Government, endeavored to demonstrate to President Wilson, the difficulties connected with the re-establishing of a completely independent Polish state. Hence the logical conclusion that they would like to see Poland subject to one of the European powers.

3. The representatives of the British Government recognize Poland not as a separate nation but as a territory inhabited by a “medley” of sundry races. The representatives of the British Government are making startling geographical discoveries and the puzzle of that “medley” is the harder to solve, “extending as it does into Austria and Germa-

JUDSK
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ny", whereby the representatives of the British Government are worrying, most unexpectedly as for enemies of Germany over the fate of unfortunate East Prussia, which in case, the categorical words of President Wilson should materialize and Poland be "united and independent", would be cut off from its motherland, the German Empire. This is most remarkable indeed. Freud's method applied to the clearing up of this puzzling sympathy for East Prussia and obvious ill-will towards Poland permits us to absolve the representatives of the British Government from the charge of representing German interests, while at the same time it would show suppressed imperialistic tendencies, shrinking at the very idea of the possibility of the cause of Ireland, India, and South Africa appearing on the order of the day, in case the principles as set forth by President Wilson should be carried into effect.

4. We give great emphasis to the fact, that Balfour's mission, according to the Washington correspondent, brought along "ethnographical maps" of Poland, maps drawn by no one knows whom, when and for what purpose. This only tends to show, that in London they made very careful preparations in order to hamper the cause of the independence of Poland.

5. We give still greater emphasis to the conscious perfidy as contained in the words stating, that those alleged "difficulties", that supposed-to-be 'medley' and those mysterious maps, had the result that, "President Wilson has given much thought to the subject".

It is possible that to many Americans our apprehensions might appear exaggerated. This is quite natural. Members of a powerful nation, which by force of events had to abandon its splendid isolation in order to react the stronger on the affairs of the world, cannot have the same experience as a nation that for over a hundred years spilled oceans of blood in order to be able to direct its own destinies.

Poland has a long and bitter experience.

For this reason we notice with apprehension the opinion of the French political writer, Jean Herbet, (*Courrier des Etats Unis*, May 12, 1917), who holds that "all separatistic revindications, set forth apparently in the name of liberty, are considered by the Russians as German intrigues, intended to bring about the disruption (partition) of Russia". To this Frenchman, the re-establishment of Poland is a "separatistic revindication", a "wrong", and "untimely"; it is a blow endangering the integrity of the

"Russian fatherland". Of course, Mr. Herbet considers the revindication of Alsace-Lorraine as perfectly justified. Poland is not a nation; Mr. Balfour considers it as a "medley of nationalities".

The same opinion is expressed by "The Globe" of London, March 17, 1917. The latter characterizes the Poles as "unfit for political life". "The Globe" is of the opinion that the solution of the "Polish problem" can be accomplished solely on the basis of a personal or political union between Poland and her powerful neighbour, Russia, because the Poles "have little talent for **higher** politics". An independent Poland would, according to "The Globe", be a fertile ground for "underground intrigues". "The Times" of London, No. 774 Weekly Supplement, November 16, 1916) wrote that "the Poles must submit to the influence of either Germany or Russia".

What wonderful solidarity among the imperialists! At every step we perceive the practical application of the parodied socialist slogan "Imperialists of the entire world, unite". Mr. Balfour's mission, according to the Washington correspondent, was ready to sacrifice the independence of Poland for the sake of a convenient communication between East Prussia and the rest of the German Empire.

Poland has a long and bitter experience.

A few years ago a prominent Polish political writer, Mr. Tytus Filipowicz managed to acquire by chance "The confidential correspondence of the British Government respecting the insurrection in Poland 1863". This **only copy in existence** is at present in the possession of the library of the Academy of Sciences in Cracow. An exact reprint of this book was published in Paris in 1914, by Le Soudier, Boulevard St. Germain 174-176.

On page 296 of this Paris edition, in a confidential report of Earl Cowley to Earl Russell, under date of March 26, 1863, Earl Cowley reports from Paris that, to a remark, made by the Prussian Minister, that in case Poland was re-established, the traditional friendship between Poland and France, would place Prussia between two powers with aggressive propensities against the latter, he replied as follows: "I said that, in the event of the realization of such an eventuality as the re-establishment of Polish Independence, it was probable that much of the sympathy which exists between France and the Poles would disappear.

Thuse wrote the British Ambassador, in the name of the British Government, on March 26, 1863.

Let us see now what the **British Ambassador** at St. Petersburg, wrote on the same subject to the British Foreign Office under date of **April 6, 1863**.

The re-establishment of Poland "would be the foundation of a great Catholic, military aggressive state, animated by all the incitements of vengeance and hope inspired by the strongest animosities against Russia and Germany, by the warmest sympathies for France. It would give an ascendancy to the Roman religion and the French power, unexampled in former times and I see no sufficient compensation for such a result in the abridgement of Russian territory of the diminution of Russian influence". (Ibidem p. 357, Lord Napier to Earl Russell).

The same British statesman concluded as follows: "I prefer what I believe to be the interest of England and Germany to the aspirations of the Polish race". (Ibidem p. 362, Lord Napier to Earl Russell).

We Poles know history. May be this is why the British charge us with ignorance of "higher" politics. At any rate we are able to appreciate the "higher" politics of the British Government. We have also in our Polish vocabulary a proper term for that species of politics.

For this very reason we call attention to the following coincidence of facts: **German** papers begin again to write that **Poland** is a country of **heterogeneous nationalities** and that therefore Jews and Germans in the Kingdom of Poland should not be subjected to Polish rule. The Provisional **Polish Government**, the State Council at Warsaw raised a most vigorous protest against the continuous obstacles put by the Germans to the realization of the independence of the Kingdom of Poland and the

Polish Parliamentary Club of Austria proclaimed the principle of a Poland with access to the sea.

Synchronously, **Mr. Balfour's** mission calls President Wilson's attention to the "difficulties" in connection with the re-establishment of Poland, that "medley of nationalities"; it takes up the defense of the Germans of East Prussia and exhibits some maps, drawn by an anonymous hand.

The correspondence between the noble lords Cowley, Napier and Russel, correspondence so jealously guarded by the British Government, that it is not to be found in any English library open to the general public, is to us a sign of warning and an invitation to caution.

We are confident that Americans, who are guided in their policies by principles, diametrically opposite to those of the British noble lords, will understand our position.

And as soon as they comprehend our fears, they will themselves devise ways and means of checking the intrigues intended to paralyze the immortal declaration of President Wilson of January 22, 1917.

We would greet with profound joy and satisfaction an official statement of the British Government to that effect that **Mr. Balfour's** mission did not raise any difficulties with regard to the issue of the re-establishment of an independent Polish state, that in the opinion of the British government the Polish nation is not a "medley of nationalities" and that the fate of East Prussia does not concern Great Britain to too great an extent.

The Russians have a good proverb. "Don't spit in the well as you might some day have to drink water out of it".

The course of events in Russia might yet some day compel Great Britain to go to the Polish well for clear and healthy water.

"That medley of nationalities"

Pod datą 25-go maja b. r. pisma amerykańskie zamieściły korespondencję Associated Press z Waszyngtonu, poświęconą działalności misji Balfoura w Stanach Zjednoczonych.

Korespondencja ta zawiera ustęp, który nie powinien przejść bez gruntownej analizy i odpowiedniego sprostowania. Jest to próbny cios wymierzony przeciwko stanowisku prezydenta Wilsona w kwestji polskiej. Cios ostrożny, bo trudno przecie dawać opaczne tłumaczenie słowom tak jasnego i logicznego umysłu, jak prezydenta Wilsona. Cios przy

całej ostrożności tym bardziej zdradziecki, nie usiłujący zrobić na czytelniku wrażenie, że prezydent Wilson może jeszcze zmienić swój pogląd.

Mowa prezydenta Wilsona w senacie w dniu 22 stycznia wygłoszona, zrobiła niezwykle silne wrażenie na politykach wszystkich krajów. Ustęp zwłaszcza o Polsce stał się doskonałym probierzem poglądów i zamiarów zarówno aljanckich jak i centralnych polityków w sprawie polskiej. Odbija się to nawet w tłumaczeniach. Prezydent Wilson powiedział: "Uważam za rzecz pewną, że mężowie stanu

wszystkich krajów zgodzili się na to, że musi powstać zjednoczona, niepodległa i samorządna Polska". Aljancka "La Liberte" z Frybourga w Szwajcarji, (z 23-go stycznia 1917, nr. 18), w obawie przed gniewem Rosji, osłabia słowa, "uważam za rzecz pewną", tłumacząc je przez "j'admets", co właściwie znaczy "przypuszczam"; stanowcze "mężowie stanu zgodzili się na to" gazeta ta tłumaczy przez czas przyszły, niepewny — "mężowie stanu **zgodzą się na to**", to znaczy będą kiedyś zgodni. Niemiecki zaś "Berliner Tageblatt" (z 23-go stycznia 1917), tłumacząc poprawnie przekręcone przez "La Liberte" zdania, zmienia natomiast dowolnie, w obawie o Poznańskie, Prusy Zachodnie i Śląsk, słowa "zjednoczona Polska" na "zgodna", to jest "pogodzona wewnątrznie Polska". Metoda Freuda, wykrywająca przy pomocy badania omyłek i niedokładności właściwy stan duszy mylącego się, powinna znaleźć szersze zastosowanie w demaskowaniu dyplomatów. Ustęp w korespondencji Waszyngtońskiej z dnia 25 maja powinien również w ten sam sposób uleść analizie.

Oto tekst dosłowny: "Odbudowanie Polski, poleczone usilnie przez prezydenta Wilsona jako jeden z warunków sprawiedliwego pokoju było również przedmiotem dyskusji (w Waszyngtonie). Nadzwyczajne trudności związane z tą trzęsionką narodowości sięgającą, jak to ma miejsce, w głąb Austrii i Niemiec, i odcinającą Prusy Wschodnie od reszty Cesarstwa Niemieckiego, zostały wykazane na mapach etnograficznych i Prezydent Wilson poświęcił dużo namysłu temu przedmiotowi".

To znaczy że:

1. O ile ten ustęp nie ulegnie urzędowemu zaprzeczeniu, możemy śmiało przypuszczać, że jest on wyrazem prawdziwym zabiegów misji Balfoura w celu wywołania zmiany stanowiska rządu Waszyngtońskiego w sprawie polskiej, a przynajmniej **osłabienia wśród amerykańców kategoryczności słów prezydenta Wilsona z dnia 22-go stycznia 1917 roku.**

2. Przedstawiciele rządu angielskiego starali się wykazać Prezydentowi Wilsonowi "trudności" związane z odbudowaniem państwa polskiego zupełnie niepodległego. Stąd wniosek logiczny, że chcą widzieć Polskę zależną od jakiegoś innego mocarstwa.

3. Przedstawiciele rządu angielskiego uznają Polskę nie jako oddzielny naród, lecz tylko terytorjum zamieszkałe przez "trzęsionkę" różnych plemion.

Przedstawiciele rządu angielskiego robią nagłe geograficzne odkrycia, że ta zagadka tej "trzęsion-

ki" tym jest trudniejszą do rozwiązania, gdyż sięga, jak to ma miejsce, w głąb Austrii i Niemiec i niespodziewanie, jak na wrogów Niemiec, martwią się losem nieszczęśliwych Prus Wschodnich, które, w razie gdyby kategoryczne słowa prezydenta Wilsona miały się spełnić i Polska była "zjednoczona i niepodległa" byłyby "odcięte" od macierzy swej, Cesarstwa Niemieckiego. Jest to rzeczywiście uwagi godne. Metoda Freuda zastosowana do wyjaśnienia tego zagadkowego współczucia dla Prus Wschodnich, a jawnej niechęci dla polskiej "trzęsionki narodowości" pozwala nam uwolnić przedstawicieli rządu angielskiego od zarzutu reprezentowania interesów niemieckich, a natomiast wskazuje na zahamowane uczucia imperjalistyczne, wzdrygające się na myśl, że w razie wprowadzenia zasady prezydenta Wilsona w życie, sprawa Irlandji, Indji, Afryki Południowej, zjawiałyby się na porządku dziennym.

4. Z całym naciskiem podkreślamy, że misja Balfoura według korespondenta waszyngtońskiego, przywiozła ze sobą "mapy etnograficzne" Polski, niewiadomo przez kogo, kiedy i dla jakich celów ułożone. Dowodzi to w każdym razie, że Londyn bardzo sumiennie się przygotował do utrudnienia sprawy niepodległości Polski.

5. Z jeszcze większym naciskiem podkreślamy świadomą perfidję w słowach stwierdzających, że jakoby owe "trudności", owa rzekoma "trzęsionka" i owe mapy zagadkowe, sprawiły, że "Prezydent Wilson poświęcił dużo namysłu temu przedmiotowi".

Być może, że dla wielu amerykańców obawy nasze będą wydawać się przesadzonymi. Rzecz to naturalna. Członkowie potężnego narodu, który obecnie siłą wypadków musiał wyjść ze swego wspólnego odosobnienia, aby tym potężniej na sprawy świata oddziaływać, nie mogą mieć tego doświadczenia, co naród od lat stukilkudziesięciu przelewający morza krwi, aby znów móżdż o swej przyszłości stanowiąć.

Polska ma długie i gorzkie doświadczenie za sobą.

I dlatego z niepokojem notujemy zdanie francuskiego polityka, p. Jana Herberta, (Courrier des Etats Unis, z 12-go maja 1917), który uważa, "że wszelkie rewindykacje separatystyczne, **jakoby w imieniu wolności wystawiane**, uważane są przez rosyjan jako intryga niemiecka, obliczona na rozbiór ich ojczyzny" Dla francuza odbudowanie Polski jest "rewindykacją separatystyczną", rzeczą zdołną i "nie na czasie", ciosem zagrażającym całości "rosyj-

skiej ojczyzny". Rzecz prosta, że jednocześnie francuz ten uważa rewindykację Alzacji i Lotaryngji za rzecz zupełnie słuszną. Polska nie jest przecie narodem. Pan Balfour uważa ją za "trzęsionkę narodowości".

Pogląd ten wyraża także i "The Times" londyński (z 17-go lutego, 1917). Uważa polaków za "niezdolnych do życia państwowego". Uważa za "rozwiązanie" problemu polskiego może być dokonane jedynie "na podstawie unji osobistej lub politycznej z jej wielkim sąsiadem (Rosją)", gdyż polacy "mają mało uzdolnienia do wyższej polityki". Polska niepodległa, według "The Globe", byłaby żyznym gruntem "dla postronnej intrygi". "The Times" londyński (nr. 774, Weekly Supplement z 16-go listopada 1916) pisze, że "polacy muszą się poddać wpływowi albo Niemiec, albo Rosji".

Cóż za solidarność imperjalistów! Na każdym kroku widzimy zastosowanie parodji hasła socjalistycznego "Imperjaliści świata całego łączcie się". Misja pana Balfoura, według waszyngtońskiego korespondenta, gotowa była poświęcić niepodległość Polski dla wygodnej komunikacji Prus Wschodnich z resztą imperjalizmu niemieckiego.

Polska ma długie i gorzkie doświadczenie za sobą.

Przed kilku laty w ręce jednego z wybitnych pisarzy politycznych polskich, pana Tytusa Filipowicza, wpadła "Poufne korespondencje rządu angielskiego w sprawie powstania w Polsce w roku 1863". Unikat ten znajduje się obecnie w bibliotece Akademii Umiejętności w Krakowie. Dosłowny przedruk wyszedł w Paryżu w 1914-ym roku u Le Soudier, Boulevard St. Germain 174-176.

Na stronie 296 tego wydania, w poufnym raporcie nr. 356, Earl'a Cowley do Earl'a Russella pod datą 26-go marca 1863, Earl Cowley donosi z Paryża, że na uwagę zrobioną mu przez posła pruskiego, że w razie odbudowania Polski, przyjaźń odwieczna pomiędzy Polską a Francją postawi Prusy pomiędzy dwoma potęgami względem Prus agresywnymi, odpowiedział co następuje: "Powiedziałem, że na wypadek przyścia do skutku podobnej ewentualności jak odbudowanie Niepodległej Polski, jest rzeczą prawdopodobną, że sympatja, jaka obecnie panuje pomiędzy Francją a polakami zniknęłaby w znacznym stopniu".

Tak mówił poseł angielski w imieniu rządu angielskiego do posła pruskiego dnia 26-go marca 1863.

Posłuchajmy teraz co w tej samej sprawie po-

seł angielski w Petersburgu pisał do rządu angielskiego w dniu 6-go kwietnia, tegoż roku.

"Odbudowanie Polski byłoby założeniem wielkiego katolickiego, militarne go, agresywnego państwa, przejętego wszelkimi instynktami odwetu i nadziei dyktowanymi przez jaknajsilniejszą nieprzyjaźń dla Rosji i Niemiec, przez nader gorące sympatje dla Francji. Dałoby to przewagę religji rzymsko-katolickiej i potęgę Francji, przewagę nieznaną w poprzednich czasach i nie widzę dostatecznej kompensaty za podobny rezultat w obkrojeniu terytorjum Rosji lub ograniczeniu jej wpływu". (Strona 357, tamże XX Lord Napier do Earla Russella).

Kończy zaś ten polityk angielski słowami (Str. 362, tamże):

"Przenoszę to w czym widzę interes Anglii i Niemiec ponad dążenia narodu polskiego".

My polacy znamy historję. Może dlatego anglicy zarzucają nam, że nie znamy się na "wyższej" polityce. Umiemy w każdym razie rejestrować odpowiednio "wyższą" politykę rządu angielskiego. Mamy także w słownictwie polskim odpowiednią dla tej polityki nazwę.

I dlatego właśnie podkreślamy:

W tym samym czasie, kiedy niemieckie gazety zaczynają znów pisać, że Polska jest krajem niejednorodnym narodowościowo i przeto nie można żydów i Niemców w Królestwie poddać pod władzę polską; w tym samym czasie kiedy Tymczasowy Rząd polski, Rada Stanu w Warszawie wnosi ostry protest przeciw ciągłym przeszkodom ze strony Niemców w realizacji niepodległego Królestwa Polskiego, a Koło Polskie w Austrii proklamuje niepodległość Polski z dostępem do morza, misja p. Balfoura zwraca uwagę Prezydenta Wilsona na "trudności" w odbudowaniu Polski, tej "trzęsionki narodowości", bierze w obronę Niemców w Prusach Wschodnich i pokazuje jakieś mapy, niewiadomo przez kogo sporządzone.

Korespondencja szlachetnych lordów Cowley'a, Napier'a, Russell'a tak starannie ukrywana przez rząd angielski, że niema jej w żadnej bibliotece angielskiej dla szerszych kół otwartej, jest ostrzeżeniem dla nas, nakazem czujności.

Pewni jesteśmy, że Amerykanie, trzymający się w polityce wręcz odmiennych zasad od szlachetnych lordów rozumieją obawy nasze.

A skoro rozumieją nasze obawy, wówczas sami rozważają, w jaki sposób należy zapobiedz intry-

gom, zmierzającym do sparaliżowania wiekopomnego oświadczenia Prezydenta Wilsona w dniu 22-im stycznia 1917 roku.

Z radością jednak i zadowoleniem wyczytali byśmy urzędowe oświadczenie ze strony angielskiej, że misja Balfoura **nie podnosiła** żadnych trudności w sprawie odbudowania niepodległego państwa polskiego, że naród polski jest według rządu angielskie-

go, narodem a nie jakąś "trzęsionką" i że los Prus Wschodnich Anglii **zbytnio nie obchodzi**.

Rosjanie mają dobre przysłowie: "Nie pluł do studni, gdyż może będziesz musiał kiedy wody z niej się napić".

Przebieg rosyjskich wypadków zmusi może Anglię do zwrócenia się do studni polskiej po czystą i zdrową wodę.

DOCUMENTS

Convention of Austrian Poles.

Copenhagen, via London, May 31. — A national convention of Austrian Poles, which was held in Cracow during the Whitsuntide holidays, unanimously endorsed a resolution of the **Parliamentary Polish Club** calling for a reestablishment of free and independent Poland, with access to the sea. The convention declared that international regulation of this question would constitute a guarantee of lasting peace.

The resolution also expressed the hope that the Austrian Emperor would support the project, in the certainty that reestablishment of the Polish state through Austrian help would assure to the monarchy a natural and reliable ally. **After its adoption the resolution, which is a virtual appeal for independence and separation from Austria and the Hapsburg dynasty, was read from the City Hall balcony to a vast crowd, and greeted with great applause.**

Apparently there was no interference from the authorities, although Cracow, as a fortress, is crowded with Austrian troops. **The wording of the resolution is noteworthy for the absence of any reference**

to Germany, although it is notorious that Polish hopes for an access to the sea are based on the acquisition of Prussian Danzig. The Poles also aspire to the inclusion in an independent state of Warsaw and that part of Russian Poland which is now in the hands of the Germans.

Polish Council's New Demands.

Amsterdam (via London). June 2. — The Berlin "Kreuz Zeitung" says that the Polish council has made further demands on the central powers, amounting to the extension of its activities to the rest of the kingdom of Poland and part of Lithuania.

The council also demands the recognition of the Polish state as independent and subject to international law, and for itself the right to send and receive envoys to and from allied and neutral states.

The "Kreuz Zeitung" says that German Conservatives will anxiously watch further developments in the affairs of Poland, especially in view of Polish statements at the opening of the Austrian Reichstag that all territory inhabited by Poles must be united.

DOKUMENTY

Kopenhaga, drogą na Londyn, 31 maja.

Zjazd narodowy polaków z austriackiego zaboru, odbyty w Zielone Świątki, jednogłośnie przyjął rezolucję Koła Polskiego, domagającą się odbudowania wolnej i niepodległej Polski z **dostępem do morza**. Rezolucja wyraża nadzieję, że cesarz austriacki poprze ten projekt w przeświadczeniu, że odbudowanie państwa polskiego przy pomocy Austrii zapewni dla cesarstwa naturalnego i pewnego sprzymierzeńca. Po przyjęciu powyższej rezolucji, **która właśnie jest proklamowaniem niepodległości i oderwania się od Austrii i dynastji habsburskiej, odczytano ją z krużganku Ratusza tłumom liczącym zgromadzonym przy oklaskach burzliwych**

Widocznym było, że ze strony **władz austriackich nie było żadnego sprzeciwu**, chociaż Kraków jest fortecą i pełno w nim austriackich wojsk. Treść rezolucji jest godną zastanowienia przez **brak jakiegokolwiek wzmianki o Niemczech**, chociaż jak wiadomo nadzieje polaków na **dostęp do morza oparte są na przyłączeniu Gdańska**. Polacy chcą również włączyć do Królestwa Polskiego i te części rosyjskiego zaboru, które są pod okupacją niemiecką (mowa tu o Litwie i Białorusi).

NOWE ŻĄDANIA RADY STANU.

Amsterdam (drogą na Londyn), Czerwiec 2. — Berlińska "Kreuz Zeitung" powiada, że Polska Rada Stanu wniosła nowe żądania do państw centralnych,

domagając się rozszerzenia działalności swej na resztę Polski i część Litwy. Rada wymaga również uznania państwa polskiego jako niezależnej jednostki politycznej wobec międzynarodowego prawa, oraz prawa wysyłania i przyjmowania posłów do sprzymierzonych i neutralnych państw.

"Kreuz Zeitung" powiada, że konserwatyści niemieccy z niepokojem śledzą dalszy rozwój wypadków w Polsce, a zwłaszcza wobec polskiego oświadczenia przy otwarciu parlamentu austriackiego, w którym polacy domagali się zjednoczenia wszystkich ziem polskich.

O ŻOŁNIERZU POLSKIM

I.

Żołnierz polski — taki, jakiego w krwawej męce porodziły lata rewolucji z 1905 i 1906 r., jakiego wychowywały prace związków i drużyn strzeleckich — ten żołnierz polski, którego chrzest odbył się 6-go sierpnia 1914 roku, a ostateczne bierzmowania w setkach potyczek i bitew w ciągu dwóch lat wojny, — nie jest i nie może być podobny do przeciętnego żołnierza tej czy innej armii któregośkolwiek z państw wojujących. Historia będzie się kiedyś rozpisywała o tych ludziach, w szarość polowych mundurów przybranych; myśliciele i artyści przyszłości chętnie będą się zwracali wstecz, szukając wiecznie żywych przykładów swej myśli wśród charakterów ludzkich; narodzi się gienjalny jakiś poeta tragiczny, który z tysięcy epizodów ułoży wielki scenariusz tragedii i odnajdzie słowo, zdolne usymbolizować w sobie tę jedyną treść, której dusze naszych żołnierzy są wyrazem.

Ale nastąpi to nieprędko. Nie dlatego, abyśmy dziś nie czuli tej znamiennej rzeczy, że z lat ucisku i niewoli **narodził się nam nowy, nieznany dotąd typ człowieka ucieleśniony w żołnierzu polskim; ani, żebyśmy dziś jeszcze nie potrafili odczuwać dość mocno odrębności ludzkiej, zakłętej w sercu, bijącym pod szarym płaszczem; ale, że czekają nas jeszcze duże prace, że czasu jest mało, a myśl, zajęta jedynie wciąż tworzącym się Czynem, nie może sobie pozwolić na zbytek w tej chwili niepotrzebnej pracy.**

Rzeczy z dziedziny psychologii dochodzą nas, jako wrażenia; tworzą się z nich okruczości i strzępy myśli, rzucane na dno duszy nieprzemownym parciem wzbierającego ustawicznie potoku dnia dzisiejszego. Dobrze jest niekiedy pozwolić się wciągnąć któremu z głębokich wirów, zobaczyć choćby przełotnie, co też upadło i zostało w głębinie.

II.

Ma się jednak do czynienia z rzeczami trudnymi. Bo coż charakteryzuje żołnierza polskiego? **Śmiałość, odwaga, bohaterstwo — zapewne. Zapewne także przedsiębiorczość, wysoki poziom inteligencji, silne poczucie narodowe i obywatelskie, a na-**

stępnie **beztroska, wesołość i te zewnętrzne formy lekkomyślności żołnierskiej, które, w pewnej przynajmniej mierze, ułatwiają życie, wpływające w trudnych i obcych warunkach.**

Ale to wszystko charakterystyki żołnierza polskiego nie wyczerpuje; wprost przeciwnie, treść jego duszy zakrywa, jest tylko **zewnętrzną skorupą poza którą kryje się jego istota prawdziwa.** Nie trzeba przeceniać rzeczy i tak ważnych. Odwaga, bohaterstwo i wytrzymałość winny cechować żołnierza. Są to jego walory zasadnicze. Jeżeli materiał ludzki będziemy klasyfikowali według jego wartości bojowej, to niewątpliwie powyższe przymioty zaliczymy do najważniejszych.

Ale tu mamy do czynienia z rzeczami głębszymi. Trzeba sobie powiedzieć, że ofiara życia na wojnie nie jest największym wysiłkiem żołnierza.

A zdaje mi się, że wartość żołnierza polskiego trzeba skalować miarą wysiłku, jakiego on dokonywał.

Inaczej jest w krajach, gdzie istnieją gotowe silne kadry wojska w postaci armii na stopie pokojowej; gdzie rekrut, przydzielony do szeregów, staje się drobną cząstką olbrzymiego, a oddawna już w ruch puszczanego mechanizmu i w kolosie tym musi swą indywidualność zatracić; gdzie regulaminy i instrukcje z dużym trudem starają się dotrzeć do tej indywidualności, usamodzielniając żołnierza w tej choćby mierze, w jakiej to jest do zwycięstwa niezbędnym, i w ten sposób przeciwdziałają naturalnej tendencji wielkich mas ludzkich do upodabniania i uprzeciętniania.

U nas wręcz inaczej. **Nasz żołnierz jest czymś nieskończenie wyższym w całości wojska, niż Niemiec, Rosjanin, czy Anglik. Nasz żołnierz jest twórcą i organizatorem wojska i za takiego się dumnie uważa.** Na dzieło tyłu wysiłków, udręki i krwi, jakim są Legjony, patrzy, jak na dzieło swoje. Swój osobisty trud znojącą pracę łączy z trudem i znojem innych i uważa za swoją własność. "My" żołnierza obcej armii, to masa, to tłum, to wódzowie. "My" żołnierza polskiego, to bezmiar jego osobistej pra-

cy, męki i znoju, to żywe wcielenie zapału i wiary w przyszłość, siła, która jest nim samym, to twórczy wysiłek woli.

Rzecz się odbywa tak, jakgdyby poza organizmem wojskowym kształtował się jakiś organizm wyższego porządku, na wyższej płaszczyźnie istnienia, organizm dziwny, gdzie niema różnic między "ja" i "ty", gdzie indywidualność przenika indywidualność, nic z siebie nie zatracając.

Dla naszego istnienia pojęcie rozkazu ma większą treść, niż dla żołnierza innej armii, bez głębszych źródeł płynie dla niego, boć przecież on sam, własnymi rękoma wypracował sobie szczęśliwą możliwość wykonywania rozkazów. I dzieje się tak, jakgdyby istniało dziwne zwierciadło, w którego powierzchni odbija się treść żołnierskiej duszy i wraca znów ku niej, już w formie polskiego rozkazu. **Rozkaz się wypełnia — zwyczajna to rzecz żołnierska — umiera się, gdy trzeba — i to zwyczajna rzecz żołnierska, — ale czuje się przytym coś dziwnego, mało uchwytnego, współpraca własna w Rzeczypospolitej sumienia, wyższego siebie, ofiarującego tego drugiego siebie, w szarym płaszczu, na udrękę, rany, śmierć i zwycięstwo.**

Jeżeli z tego punktu widzenia rozumieć żołnierza naszego, takiego, jakim jest do tej chwili, jeśli uzna się istotność takiego oświecenia i zrozumie rzeczy podświadome żołnierskiej duszy, to szary tłum szeregowców staje się istotnie wręcz nowym dorobkiem naszej zbiorowości współczesnej. Do skarbcza charakterów i osobowości wnosi nowy, dotychczas nieznany pierwiastek.

Może wyda się to wszystko bardziej jasnym, jeśli spojrzymy wzdłuż i wszerz po Polsce współ-

czesnej. Zobaczymy wówczas, kto dziś płuży naszą glebę pod zasiew przyszłości, kto od początku wojny włożył bezmiar twardej pracy w budzenie sumienia narodowego, kto w dumnej świadomości tego, że jest twórcą przyszłych form państwowych, zaciążył nad duszami.

Żyjemy pod znakiem żołnierza polskiego. Wpływ jego staje się coraz bardziej przemożny, a praca coraz bardziej wydajną.

W mundurze, czy też jeszcze nie w rynsztunku, w służbie w okopach, czy w cywilu, budzący serca i dusze żołnierz polski jest tym, który przynosi Nowe Słowo narodowe.

III.

Nowe czasy tworzą nowych ludzi. Ale i odwrotnie: nowi ludzie są twórcami nowej przyszłości. Przyszłość Polski wykuwa się dzisiaj rękoma żołnierzy.

O tym muszą pamiętać ci wszyscy, którzy chcą i mogą rzucić swoje zdanie, czy swój czyn na szalę narodowego bytu. Byt ten nie jest dotychczas czymś aktualnym — istnieje on dotychczas, jako wysiłek, jako kierunek niemal, ma charakter jeszcze w znacznej mierze psychologiczny. Zanim nie stężeje w stan dokonany, zanim każdy Tomasz niewierny nie potrafi go dotknąć palcem, głos decydujący przy służy temu, który ten wysiłek podjął.

I tak nie żołnierze będą tymi, którzy będą zbierali owoce zwycięstwa. Wiemy o tym dobrze. I tym bardziej dają to nam prawo podejmować z coraz nowym wysiłkiem naszą pracę i bezinteresowną za nią odpowiedzialność ponosić.

(Rząd i Wojsko, Warszawa, Nr. 12).

PO DWUCH MIESIĄCACH

(Organizacja i dotychczasowe prace Rady Stanu).

Minęło dwa miesiące od chwili utworzenia Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego. Można więc zdać sobie już sprawę z całokształtu jej przygotowawczej działalności. Głębsze wniknięcie w tę działalność, sumienna ocena wszystkich dotychczasowych usiłowań Rady Stanu, uświadomienie sobie trudności, w jakich działa i jakie zwalcza, pozwoli nam wysnuć wnioski na przyszłość i rzucić nieco światła na ten pierwszy okres budowania państwa polskiego.

Dla takiej oceny — sumiennej i rzetelnej — należy przedewszystkiem usunąć owe złudzenia, jakich wyraz dawał się słyszeć tu i ówdzie, wśród sfer po-

litycznie niedojrzałych: że Rada Stanu natychmiast po swym ukonstytuowaniu się zmieni radykalnie naszą sytuację wewnętrzną. Były to złudzenia szkodliwe, spowodowały bowiem równie nierozsądne "rozczerowania", że mianowicie, Rada Stanu nie dokonała dotychczas nic szczególnie doniosłego, że w życiu naszym — społecznym, ekonomicznym i politycznym — jeszcze się jej istnienie niemal niczym nie zaznaczyło, jeśli chodzi o całkiem namacalne i korzystne zmiany. Trzeba zresztą szczerze to powiedzieć, że pogląd powyższy ma największe wzięcie wśród tej kategorii obywateli, dla których jedynym realnym znakiem zmiany położenia narodowego na lepsze będzie poprawa ich osobistej situa-

cji materialnej. Wtedy gotowi będą i tę zasługę przypisać Radzie Stanu.

Ogół nasz nie uświadamia sobie jej dotychczasowej pracy. Pozbawiona jest dotychczas, że się tak wyrażę, wszelkich pierwiastków efektywnych, głosnych, wytwarzających nowy nastrój społeczeństwa. Po pierwszej odezwie do narodu, kontakt z opinią utrzymuje Rada Stanu jedynie za pośrednictwem krótkich komunikatów, które, rzecz prosta, nie dają należytego wyobrażenia o wszystkich jej pracach wewnętrznych. To też słychać często narzekania, że Rada Stanu pracuje zbyt powoli, że poszczególne departamenty mogłyby już w ciągu tego czasu załatwić znacznie więcej spraw naglących i t. p. Sądy takie i zarzuty, wypowiedziane nawet w dobrej woli, są w najwyższym stopniu niesłuszne i szkodliwe.

Nasz pierwszy i najwyższy urząd państwowy pracuje z wielkim nateżeniem energii i czasu nie traci. Należy jedynie bliżej wniknąć w istotną treść tej pracy. Jest to praca niemal wyłącznie przygotowawcza, a przede wszystkim wewnętrzno-organizacyjna.

Rada Stanu musiała się nasamprzód sama zorganizować w postaci wszystkich departamentów, wydziałów, komisji, podkomisji i t. d.; musiała ustalić sztab pierwszych swoich współpracowników, wypracować poszczególne regulaminy; ściśle i racjonalnie unormować podział pracy; utworzyć szeregi ciał pomocniczych, jak np. rady przy dyrektorach departamentów i t. p. Wszystko to nie powstaje, jak feniks z popiołów, nie może też być dokonane byle jak, pierwsze bowiem podwaliny pracy państwowej muszą być właśnie najbardziej solidne. — Kto rozumie pracę organizacyjną instytucji politycznej — a cóż dopiero takiej jak Rada Stanu, ten zdaje sobie sprawę, że każdy paragraf jakiegoś regulaminu wymaga pewnego nakładu rzetelnej pracy.

Te pierwsze, przedwstępne prace organizacyjne zostały dokonane w ciągu minionych dwóch miesięcy. Departamenty Rady Stanu, po swym ukonstytuowaniu się, powołały do współpracy najbardziej wykwalifikowane i uzdolnione w danej dziedzinie siły, jakie posiadamy. Przykład najwymowniejszy — to Komisja Konstytucyjno-Sejmowa, w skład której weszli zasłużeni historycy, znawcy prawa państwowego, wybitni teoretycy i praktycy z Królestwa i z Galicji. Takiej komisji nie tworzy się z dnia na dzień.

Gdyby Rada Stanu w ciągu kilku tygodni była

zajęta wyłącznie pracą wewnętrzną - organizacyjną, i w tym wypadku nie możnaby było narzekać na jej powolność. Właśnie o szybkości tej pracy niechaj świadczy kilka poniższych przykładów.

Natychmiast po wyborze Marszałka i Wice-marszałka (w dniu 15 stycznia r. b.) przystąpiono do utworzenia Wydziału Wykonawczego i pierwszej komisji Organizacyjno - Wojskowej (w dniu 17 tegoż miesiąca). Już na najbliższym posiedzeniu Rady Stanu (20 stycznia) Wydział Wykonawczy złożył sprawozdanie w sprawie utworzenia komisji sejmowo-konstytucyjnej. Na tym samym posiedzeniu wybrano komisję przygotowawczą do spraw sejmowych i konstytucyjnych. Po upływie kilku następnych dni Wydział Wykonawczy podzielił między swych członków poszczególne referaty w sprawach publicznych. 30 stycznia uchwalony został wewnętrzny regulamin Rady Stanu, zawierający zasady organizacyjne, dotyczące funkcji zebrania ogólnego, Wydziału Wykonawczego, departamentów, komisji przygotowawczych i komisarzy Rady Stanu i jej urzędników. Regulamin ten złożony z 44 paragrafów, może służyć jako wzór jasności, zwięzłości i racjonalnego ujęcia kwestji formalnych i organizacyjnych. Zawiera tylko rzeczy niezbędne, stanowi jednak całokształt wskazówek i reguł dla prawidłowego funkcjonowania tego rodzaju instytucji państwowej.

W dniu 1-ym lutego ukonstytuowało się 7 departamentów i wybrano ich dyrektorów (departamenty: skarbu, spraw politycznych, spraw wewnętrznych, gospodarstwa społecznego, pracy, sprawiedliwości oraz wyznań religijnych i oświecenia publicznego). Dla spraw wojskowych funkcjonuje na razie komisja wojskowa — do czasu utworzenia oddzielnego Departamentu wojny.

W ciągu miesiąca lutego Wydział Wykonawczy i poszczególne departamenty prowadziły nieustannie robotę uzupełniającą organizację Rady Stanu.

Jednocześnie jednak, nie czekając na ostateczne zorganizowanie się, Rada Stanu wygotowała już cały szereg projektów pierwszorzędnej wagi, że wymienię tylko: gotowy już projekt organizacji werniku i tworzenia armji polskiej wraz ze wszystkimi instytucjami, które są związane z potrzebami wojska; wypracowane przepisy tymczasowe o urzędzeniu sądownictwa w Królestwie Polskim, gotowa Ustawa dla rad gminnych, regulamin i instrukcje dla komisarzy miejscowych i t. d. Inne, nie mniej ważne projekty są obecnie opracowywane, np. projekt apro-

wizacji kraju przez władze polskie, nad którym to projektem pracuje obecnie Departament gospodarczego społecznego.

Przy ocenie dotychczasowej działalności Rady Stanu należy nadto wziąć pod uwagę szereg obszernych memorjałów, złożonych już władzom okupacyjnym, między innymi: w sprawie wojskowej, w kwestjach rekwizycji, ochrony robotników polskich w Niemczech i Austrii, ułatwień komunikacyjnych w obu okupacjach i wielu innych.

Wreszcie Rada Stanu ma już do czynienia ze wzrastającą ilością podań, sprawozdań i prośb ze strony różnych instytucji społecznych i kulturalnych. Musi ten materiał rozpatrywać i załatwiać po szczególne kwestje samodzielnie lub w porozumieniu z władzami okupacyjnymi.

Co dotyczy rychłej realizacji tych postulatów i wymagań, które Rada Stanu przedkłada władzom okupacyjnym, należy zważyć szereg na tej drodze trudności, których stopniowe przezwyciężanie wymaga sporo czasu. Zarządzenia i reformy, proponowane przez Radę Stanu, dotyczą, rzecz prosta, obu okupacji, tedy przeprowadzenie tych reform wymaga w każdej poszczególniej sprawie porozumienia i dojścia do zgody pomiędzy przedstawicielami rządów niemieckiego i austriackiego. W pewnych sprawach ujawnia się tu różne pojmowanie rzeczy

i petraktacje odnośnie trwają dość długo, na co już Rada Stanu należytego i skutecznego wpływu wywrzeć nie może.

W przejmowaniu spraw publicznych w ręce Rady Stanu najpomyślniej co do czasu przedstawia się sprawa sądownictwa i szkolnictwa. Wkrótce cały kompleks spraw, związanych z sądownictwem i szkolnictwem przejdzie w ręce polskie. Natomiast proces przejmowania administracji odbywać się będzie nieco dłużej i w chwili obecnej jeszcze nie ustalono ściśle, jaka metoda będzie zastosowana: czy stopniowo polonizowanie urzędów administracyjnych, czy w pewnych dziedzinach tworzenie odrębnych placówek polskich.

Z powyższego, bardzo pobieżnego zarysu dotychczasowej działalności Rady Stanu wywnioskować można, do jakiego stopnia niesłusznymi są wspomniane wyżej zarzuty.

Raz jeszcze podkreślam: Rada Stanu pracuje bardzo energicznie. Pierwsze te usiłowania na drodze odbudowy państwa polskiego, czynione w warunkach niesłychanie trudnych, chlubnie świadczą o zdolnościach organizacyjnych i odpowiednich kwalifikacjach członków naszej Rady Stanu. Pozwalają też dalszej ich pracy wróżyć coraz lepszą przyszłość.

Józef Wascercug.

Warszawa, 15 marca 1917.

DZIAŁ ORGANIZACYJNY

PROVIDENCE, R. I.

Dnia 25 maja b. r. odbył się tu wiec Dz. K. O. N. Wiec utworzył prezes ob. J. Bich, w krótkim przemówieniu, powołując na sekretarza niżej podpisanego a na mówcę prof. T. Siemiradzkiego. Zaczynał mówca w przeszło półtoragodzinnej mowie streścić wszystkie cele i dążenia narodu polskiego, podkreślając podłą robotę przeciwników politycznych, którzy Polskę widzieć chcieli wszędzie, tylko nie w jej własnych granicach. Nie mogę tu przytaczać całego streszczenia mowy, gdyż nie pozwalają mi na to skromne ramy pisma. Zaznaczyć jednak muszę, że mowa prof. T. Siemiradzkiego wywarła na słuchaczach silne wrażenie. Nawet ci, którzy na salę przyszli z gotowym planem rozbicia wiecu, zachowali się jak ludzie. Kolekta przyniosła 29.14. Imiennie złożyli: J. Sarnecki 1.00; K. Irzyk 1.00; F. Gumieński 1.00; J. Mniszewski \$1.00; J. Jurczyk 1.00; J. Majkut 1.00; S. Kubat 1.00; Wojciechowski 1.00; Wywiórski 1.00. Kończąc nie mogę pominąć podłej roboty naszych przeciwników politycznych, którzy zadenuuncjowali nas na policji jako szpiegów niemie-

ckich. Chcąc w ten sposób przeszkodzić nam w urzędzeniu wiecu, a kilku obywateli z K. O. N. miało według ich planu być aresztowanymi. Oprócz tego, że polonję tutejszą wystawili na wstyd przed władzami tutejszymi, nic nie zrobili. Droga taką daleko nie zajdziecie moi panowie, a już taką jaką obraliście, t. j. denuncjacją.

J. Juszczyk, sekretarz.

JEWETT CITY, CONN.

Za staraniem ob. J. Kopacza został zwołany wiec K. O. N. 20 maja b. r., na którym przemawiał ob. W. Mazur z New Yorku, wydawca Tel. Codziennego. Mówca w swej całogodzinnej mowie wyjaśnił zebranym do czego dąży K. O. N. Nadmieniał o bohaterstwie Legjonów nad Stohodem i w Karpatach, dalej zachęcał do składek. Trzeba nadmienić, że na niespełna 80 osób zebrano 74 dolary 35c. Na tym wiecu został zorganizowany K. O. N., do którego wstąpiło 24 członków. Na zakończenie polska kapela odegrała "Jeszcze Polska nie zginęła" i marsz Białego Orła. Nadmieniam, że podczas mowy publi-

czność zachowywała się bardzo dobrze i była zadowolona ze słów mówcy.

Wojciech Duda, sekr. wiecu.

EAST CHICAGO, IND.

Przez pewien czas panował w naszej dzielnicy zastój w pracy niepodległościowej, a to z powodu warcholenia kilku jednostek, które zostały przed niedawnym wykluczone z naszego Kimitetu. Obecnie zaczyna u nas przychodzić do dawnej normy i jest nadzieja, że praca naszego komitetu będzie wydajną tak jak w roku ubiegłym. Że w East Chicago jest pole do pracy niepodległościowej, to najlepszym tego dowodem, że z tak małej osady wysłaliśmy do C. K. O. N. w roku ubiegłym zgórą 500.00 na sprawę Niepodległości Polski.

Wszystkich obywateli, którzy należeli do K. O. N. jak też i sympatyków prosimy o uczęszczanie na posiedzenia i zebrania naszego komitetu.

Zarząd Komitetu:

Ig. Janowski, P. Dąbrowski, J. Langer.

PATERSON, N. J.

Dnia 20 maja odbył się obchód konstytucji 3-go Maja. Przemawiał ks. Pawlikowski z Passaic. Mówca zwięźle i treściwie wyjaśnił znaczenie Konstytucji.

Tow. Śpiewu "Gali" z Passaic, wykonało świetnie cztery utwory kompozytorów polskich.

Deklamowały panny W. Skwierczyńska i S. Dobrosielska i pani J. Jaremba śpiew solo. Przy końcu przemówił ob. Unger, członek miejscowego Dz. K. O. N.

Publiczności zebrało się przeszło 200 osób.

Za sprzedane kokardki \$9.50; kolekta 7.25; razem 16.75. — Rozchód: sala 9.00; plakaty 2.00; kokardki 55c; czysty dochód 5.20.

P. Dobrosielski, sekr.

SO. BROOKLYN, N. Y.

Dnia 17 maja lokalny K. O. N. urządził wiec, na którym przemawiał znany szerszemu ogółowi ob. W. Wojciechowski. Z powodu, iż polonja tutejsza nie jest nawykłą do uczęszczania na wiece w dni powszednie, na sali domu narodowego zebrało się około 60 osób, co na naszą liczną polonję nie jest za wiele. "Lecz narodu duch zatruty", słusznie mówi poeta; weźmie jeszcze jakiś czas, zaczynamy nasze wychodźstwo wykuruje się, wyzbywając się ludzi zatrutych duchem.

Mówca w 2 godzinnej mowie rozwodził się na

tem wypadków tak w Europie jak i w Ameryce i poznać można było, iż niejednemu bodźca do pracy dla Polski dał, tłumacząc jasno stanowisko nasze wobec wejścia w wojnę Stanów Zjednoczonych.

Po skończonej mowie ob. Wojciechowski prosił słuchaczy o zabieranie głosu w kwestji wyjaśnienia niektórych punktów, których nie zrozumieli, lecz niektórzy z publiczności podnieśli głos, iż ob. Wojciechowski bardzo zrozumiałe wszystko wytłumaczył i nikt nie chciał zabierać głosu, śnać na sali znajdowali się sami członkowie i sympatycy K. O. N., gdyż ci, którzy Polski nie chcą, potrafią tylko swoje mądrości wylewać przy barze w salunie, ale na wiecu nie wiedzą co mówić. Prezes ob. A. Skorupski. Powołał do kolekty obywatelki A. Paśko i Teofilę Prokop. Kolekta przyniosła \$16.06, w którą wliczyć należy składki imienne, a mianowicie: ob. Władysław Jezierski 1.00; Piotr Pipa 1.00; Aniela Paśko 1.00. Po odliczeniu 3 dol. za rozrzutki, pozostaje 13.06. Na apel do wstępowania do K. O. N. zgłosiło się 5 obywateli, którzy wstąpili do naszej organizacji. Przy zakończeniu wiecu prezes zaintonował "Jeszcze Polska nie zginęła", poczym publiczność opuściła salę. Niech żyje K. O. N.!

E. Wanecki.

Baczność Dzielnice Komitety, należące do Okręgu Utica, New York.

W niedzielę, 24-go czerwca b. r. o godz. 10-ej rano w Rome, N. Y. odbędzie się konferencja okręgowa. Dzielnice Komitety: Z Schenectady, Rome, Chadwicks, Clark Mills, Herkimer, New York Mills, Utica i Fulton zechcą przysłać swych delegatów z mandatami, (od każdego 10 członków jeden delegat). Sprawy bardzo ważne, dlatego prosimy o jak najprędze nadesłanie wiadomości o wyborze delegatów. Cześć!

J. Bojarowicz, sekr. Okr., 614 W. Cooper st. Utica. N. Y.

Z PITTSBURGA I OKOLICY.

W okolicach Pittsburga, Pa., denuncjatorska robota nędznych spadkobierców carskiej "ochrany" nie odniosła pożądanego przez nich skutku. Zapomnieli ci wodzowie "stutysięcznej" armji, że w szeregach K. O. N. stoją ludzie, którzy w roku 1905 w kraju umieli stawić czoło nauczycielom dzisiejszych denuncjatorów i szpiclów; tymbardziej nie ulęką się ich uczeni. Szczególnie w tym kraju, gdzie mamy wolność słowa, prasy i możemy odeprzeć nikczemne zapędy różnych z pod ciemnej gwiazdy matolek.

W samym środowisku tej łapichłopsko - targowickiej siedziby, w Pittsburgu i okolicy z początkiem marca do połowy kwietnia odbyło się około 30 wieców, obchodów i odczytów. Czegóż ci ogłupieni zwolennicy bierności nie próbowali, aby zebrania rozbić? Próżne wysiłki, bo ani jednego zebrania im się nie udało rozbić pomimo, że nie cofali się przed żadną podłością. Naprzykład, w Starjunction, Pa. poszli do superintendenta kopalni tłumacząc mu z naszej strony rozrzutki, że członkowie K. O. N. chcą zorganizować unję i wywołać strajk w kopalni, jednak superintendent po należytych zrozumieniu treści rozrzutki orzekł, że niema nic przeciw temu wiecowi. Chodzono do gospodarza wynajętej na wiec sali mówiąc mu, że to niewypada, aby socjaliści odbywali swoje wiece w sali kościelnej, ale gospodarz słówak nie dał się wprowadzić w błąd. Wiec się odbył, a zwolennicy carskiej autonomji siedzieli cichutko przekonani, że zostaną z sali wyrzuceni za najmniejszą awanturę. Chcieli nawet składkę dać pod warunkiem, że pieniądze pozostaną na miejscu aż do zakończenia wojny, o tym jednak nie mogło być mowy, więc poszli do domu jak zmcyi. Nasi ludzie w Starjunction, Pa. potrafią sobie doskonale radzić z tą zgnilizną polską mimo prześladowań przy pracy i na każdym kroku, nieraz przez rodaków z jednej wsi, nie dali się jednak ugiąć i trzymają wysoko sztandar niepodległej Polski.

W Mc Kess Rocks, Pa. dopuszczono się podobnego szelmostwa. Tutejszy Dz. K. O. N. miał rumuńską salę wynajętą i opłaconą na cały rok. Miejscowi tłumiciele niepodległej myśli polskiej widząc wspaniały rozwój Dz. K. O. N., poczułi w powietrzu zbliżający się koniec swoich wpływów, więc postanowili spróbować szczęścia i utrudnić pracę "konio-
wcom". Zabrali się do tej roboty z całą bezczelnością polskich moskalofilów. Rumuni wkrótce dowiedzieli się, że mają Dz. K. O. N. wymówić salę, w przeciwnym razie zostaną zaraportowani, że sprzedają napoje wyskokowe. Rumuński komitet gospodarczy znalazł się w położeniu bez wyjścia, jednak zarząd Dz. K. O. N. potrafił temu zaradzić, wynajął i zakontraktował na cały rok salę rusinów, która jest największą i jedną z najładniejszych sal w Mc Kees Rocks, i w ten sposób cała machinacja zaprzaństwa dostała w łeb.

Mógłbym tu przytoczyć wiele innych podobnych przykładów, lecz te wystarczą, aby pojąć płaski charakter protestowiczów. Całe szeregi odbywających się wieców i obchodów, na których nikogo nie aresztowano, pomimo denuncjatorskiej roboty naszych

"rodaków", przekonało lud polski, jak haniebnie chciano go wprowadzić w błąd i wstrzymać pracę dla powstającej do nowego życia Polski.

To, co lepsze, co ma siłę i energję idzie wytrwale naprzód w swej pracy i ofiarności dla wolnej Polski. Tu jest kilka przykładów: Na zwykłym odczycie w Mc Kees Rocks złożono \$18.45, na odczycie w Wilmerding 33.50, w Duquesne, Pa. gdzie byli sami tylko słazacy w liczbie 20 złożyli na sprawę Polski 23.25, w Bayonne, N. J. na zebraniu robotnik Andrzej Tabaka dał 20.00 na Polskę.

To co u nas lud składa na najmniejszych wiecach, tego nie daje na największych wiecach w obozie zdrady narodowej.

Lud rozumie, że tu za swoje pieniądze staje się współbudowniczym Państwa polskiego i daje chętnie, a tam za pieniądze ludu utrzymuje się Kowalczyków i Piltzów, którzy mają za zadanie fałszowanie wszystkiego, co im się zdaje, że zrobi uszczerbek w walce o państwo polskie.

W Pittsburgu i okolicy tak jak i w innych stanach, cały inteligentniejszy i postępowy żywioł polski skupia się w Dz. K. O. N. Jest tam spora liczba byłych sokołów Pitts., którzy niedawno zajmowali wybitne stanowiska w sokolej organizacji, a dziś w K. O. N. prowadzą energiczną robotę niepodległościową.

Naogół biorąc, robota niepodległościowa w tych stronach choć w trudnych warunkach, posuwa się naprzód, gdyż w miejscach, gdzieby można się najmniej spodziewać, mamy ludzi entuzjastycznych i rozumiejących konieczność pracy i walki dla wolnej i niepodległej Polski.

W. Wojciechowski.

LAWRENCE, MASS.

Dnia 8 maja b. r. odbył się tutaj obchód Konstytucji 3-go Maja, połączony z wiecem. Obchód odbył się z inicjatywy Dz. K. O. N. i oddz. Z. M. P. Na sali Tow. św. Michała zebrało się około 400 polaków i polek, aby uczcić ten dzień wielki w historii narodu polskiego. Obchód zagał ob. Józef Skop, powołując na przewodniczącego ob. Wł. Kudzic, prezesa Dz. K. O. N. Tenże powołał na estradę przedstawicieli miejscowych Towarzystw, należących do K. O. N., jak również mówców — prof. Tomasza Siemiradzkiego, skarbnika C. K. O. N. z Chicago i ob. Rudolfa Ząbka z Bostonu. Następnie przystąpiono do wykonania programu:

Marsz Z. M. P., odśpiewany przez członkinię 62-go oddziału żeńskiego. — Deklamacja pod ty-

tułem "Modlitwa jeńca polaka" przez ob. Marję Litwin. — Mowa profesora Siemiradzkiego, który omówił w krótkości przebieg czasu, w jakim położeniu znajdowała się Polska przed nadaniem jej konstytucji i jak piękna była na ówczesne czasy ogłoszona 3-go maja konstytucja, i gdyby jej nie zabito, byłaby do tego czasu może najlepszą w Europie. Dalej przeszedł do sprawozdania z pracy członków C. K. O. N. w Chicago, jaką drogą postępują i jak w ciężkich warunkach pracowali pomimo oszczerstw przeciwników z innego obozu. Pomimo to praca ich nie poszła na marne, gdyż Legjony Polskie, przy ich poparciu po części, zdołały wywalczyć wolność Królestwu Polskiemu, a ogłoszoną dnia 5-go listopada 1916 roku. Dziś Rada Stanu w Warszawie opracowuje konstytucję, aby Państwo Polskie, opierając się na niej, mogło istnieć i rozwijać się swobodnie. Mowa prof. Siemiradzkiego została przyjęta przez zgromadzonych burzą oklasków. — Następnie została urządzona składka na sprawę Niepodległości Polski, która przyniosła do kapeluszy \$18.45, a na listę złożyli jak następuje: ob. A. Dołęga \$10.00, Marja Nabereżna \$1.00, Wł. Kudzia \$1.00, Piotr Nabereżny \$1.00, Józef Rurak \$1.00 i ob. Brzozowski \$2.00 — razem \$34.45. — Po kolekcji śpiew solo "Mazurek 3-go maja", wykonany przez pannę Maa-mola. — Następnie mowa ob. R. Ząbka z Bostonu, lecz z powodu krótkiego czasu została wypowiedziana w krótkości. — Na ostatku jeszcze prof. T. Siemiradzki żegna się z publicznością i wzywa do wstępowania w szeregi Z. M. P. jako organizacji wiernie stojącej przy sprawie Niepodległości.

Na zakończenie odśpiewano wspólnie "Jeszcze Polska nie zginęła" i publiczność zadowolona, rozeszła się do domów z myślą o nowej, wskrzeszonej niepodległej Polsce ludowej.

Józef Zabawa, sekr. obchodu.

BROOKLYN, N. Y.

Sprawozdanie z obchodu Konstytucji 3-go Maja, odbytego dnia 12 maja 1917 w Cecilia Hall, 101-103 Grand St., Brooklyn, N. Y., za staraniem K. O. N., dzielnicy Williamsburg i Greenpoint.

Obchód otworzył przew. ob. Moszczyński, powołując na mównicę ob. Kułakowskiego, który w ob-szernej swej mowie objaśnił zebranyemu znaczenie Konstytucji 3-go Maja, a także objaśnił zebranyemu co nam przyniosła konstytucja, — za co był nagrodzony burzą oklasków. — Następnie odbyła się kolekta, która przyniosła \$25.50. Imienne składki złożyli następujący obywatele: K. Folwarczny \$1.00, K. Wanatowicz \$1.00, Z. Czarnewicz \$1.00. — Po skończonej kolekcji przemawiał ob. Wójcicki, "chłop z pod Ostrołęki", który w swej mowie objaśnił kto Polskę buduje i kto ją burzy i jakiej orjentacji winniśmy się trzymać, jednocześnie zachęcając zebranych do ogólnej i wytrwałej pracy w kierunku wytkniętym przez K. O. N. Na zakończenie obchodu, dzieci ze szkoły im. M. Konopnickiej z Greenpoint odśpiewały pieśń "Wilia naszych strumieni...", następnie deklamowały dzieci: Szatkowska i Z. Szwarec. — Poczem odśpiewano ogólnie "Jeszcze Polska nie zginęła" i na tym wiec zakończono.

J. Tomczyk, sekretarz.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

JERSEY CITY, N. J.

Na chrzcinach u pp. Sikorów zebrano podczas kolacji na Niepodl. Polski 8.10. Ofiarodawcom składam staropolskie "Bóg zapłać".

P. Sikora, kasjer.

DANIELSON, CONN.

Posyłam 5.50 zebrane na chrzcinach u ob. Jana Trzepacza za inicjatywę Jana Czupryny złożyli na Niep. Pol. następujący ob.: Jan Czupryna 35c; Jan Słowik 25c; Jan Trzepacz 50c; Anzelm Czupryna 50c; Marcin Zaglaliczny 50c; Paweł Wadas 50c; Wojciech Gmyr 25c; Adam Kogut 25c; Józef Rzeźnikiewicz 25c; Józef Czupry-

na 25c; Józef Misiaszek 50c; Józef Węgiel 50c; Walerja Wojtowicz 35c; Józef Chmura 50c; Córka Słowika 5c; razem \$5.50.

M. Smola, sekr.

DONORA, PA.

Na chrzcinach u pp. Błażeja i Antoniny Jeżowskich w dniu 13 maja członek K. O. N. ob. T. Ryznar zebrał na kwitariusz na fundusz Niep. Polski jak następuje: J. Złamaniec \$1.00; A. Homma 25c; J. Gołowaty 25c; Fr. Wywrót 25c; G. Ząbroń 10c; G. Mozdrzeń 1zc; Szymon Moskal 25c; N. N. 5c; razem \$2.25. Powyższą sumę odebrałem i oddaję do C. K. O. N.

Józef Bill, sekr.

Sumy, jakie wpłynęły do C. K. O. N. od 26 maja do 2 czerwca.

S. Gregorezyk z Buffalo, N. Y. za pren. Wici75
Dz. K. O. N. 115, Philadelphia, Pa. dor. ob. W. Balczarek, podatek 25.00, za pren. Wici 2.25, razem 27.25
Dz. K. O. N. z Hamtramck, Mich., dor. ob. Kulczycki, na Niepodl. Pol. 7.00; z Bazaru z 16 i 17 maja na Samarytania 100.00, podatek 42.00, za broszury 24.75, za guziki i odznaki 6.90, na domy sieroce od Ligi Kobiet 1.00, razem 181.65
Dr. J. Zaleski z Chicago, Ill.,

zwrot z sumy wyasygnowanej na koszta podróży	45.00	ci 3.00; za Polony 5.50, M. N. na Niepodl. Pol. 1.00; razem	79.50	3.58, za żelazne pierścienie 3.00; razem	78.50
J. Ryll z North Chicago, Ill., za pren. Wici	.75	Dz. K. O. N. z Perth Amboy, N. J. dor. ob. Bernasiński, zebrane przez ob. Pilas u ob. J. Panka, na wdowy i sieroty po Legionistach 7.50, podatek 4.00, razem	11.50	Dz. K. O. N. z Danielson, Conn. dor. ob. M. Smoła, składka imienna na Niepodl. Pol.	5.50
Dz. K. O. N. z Marjanowa, Chicago, Ill. podatek dor. ob. Ole-racki	3.75	Dz. K. O. N. z Canonsburgh, Pa. dor. ob. L. Kowalski, po-datek	1.50	Od połączonych organizacji Zw. Soc. Pol i Robotniczej Kasy Chorych w South Bethlehem, Pa. dor. ob. ka Helena Nowicka, na głodne dzieci w Polsce	91.00
F. Świątlik z Chicago, Ill., za pren. Wici	1.50	Dz. K. O. N. z Hartford, Conn. dor. ob. A. Kwiatkowski, za pren. Wici	1.65	Dz. K. O. N. z South Brooklyn, N. Y. dor. ob. St. Chałupski, kolekta z wiecu 17 maja, po odliczeniu kosztów, 13.06, po-datek 25.00, za broszury 60c; za papier i koperty 6.00; za pojed. Wici 50c; razem	45.16
Dz. K. O. N. z Fairpoint, O. dor. ob. J. Długopolski, podatek ..	2.50	Dz. K. O. N. 233, Trenton, N. J. podatek	6.75	Dz. K. O. N. z Warren, R. I. dor. ob. A. Chojnacki, z wiecu i kwitnia na Niepodl. Pol.	15.00
Dz. K. O. N. 28, Newark, N. J. dor. ob. F. Misiewicz, z wiecu 13 maja, po odliczeniu ko-sztów	18.64	Dz. K. O. N. 212, Taftville, Conn. dor. ob. J. Dombrowski, z kolekty po domach na Nie-podl. Polski 3.40; podatek 2.25, razem	5.65	Dz. K. O. N. 236, So. Brooklyn, N. Y. dor. ob. St. Chałupski, podatek za kwiecień	10.60
Ig. Czechura z Wallington, Conn. za pren. Wici	1.50	W. Kotowski z Detroit, Mich. za pren. Wici	1.50	Dz. K. O. N. z Manville, R. I. dor. ob. S. Hcp, ofiara 10c; podatek 7.00; za prenumeratę Wici 1.50; razem	8.60
Dz. K. O. N. z Donora, Pa. dor. ob. J. Bill, składka imienna na Niepodl. Pol. 2.25, podatek 1.75, razem	4.00	W. Neuman z Chicago, Ill., za pren. Wici	.75	Polish Book Importing Co. w New York, N. Y., ob. Dr. J. Verzhner, za broszury	139.84
Dz. K. O. N. 115 i Okręgowy z Philadelphia, Pa. dor. ob. M. Pajewski, za Kalendarze 63.00 za pojedyncze Wici 5.50; raz.	68.50	Z odezwy ob. C. Lukaszewicza na hali Walsha, na Niepodl. Pol.	40.65	Razem	\$988.49
Dz. K. O. N. z Ford City, Pa. dor. ob. Kłaput, podatek 3.00; za broszury 32c; za odznaki 75c; za pojed. Wici 15c; raz.	4.22	J. Kozakiewicz z New York, N. Y. za pren. Wici	1.00		
Dz. K. O. N. im. Sieroszewskie-go z Chicago, Ill., dor. ob. Re-peta, podatek	5.00	Dz. K. O. N. z Fulton, N. Y. dor. ob. K. Ruta, podatek 7.75, za broszury 8.25; za odznaki 11.25; razem	27.25		
Ob. ka Trawińska z Chicago, Ill. na Niepodl. Polski	1.00	Dz. K. O. N. 80, Schenectady, N. Y. dor. ob. A. Zwolski, od ob. Prokopowicz na Niepodl. Pol. 50c; od ob. J. Kutę skole-ktwał ob. Kołowski 50c; po-datek 8.00; za broszurę 10c; za pren. Wici 3.38, razem ..	12.48		
Dz. K. O. N. 79, Brooklyn, N. Y. dor. ob. J. Sobolewski, za pren. Wici	3.75	Dz. K. O. N. 278, Jersey City, N. J. dor. ob. P. Sikora, na Niep. Pol. 24.85, na głodne dzieci w Polsce 25.67, podatek 12.75, za broszury \$8.65, za odznaki			
Dz. K. O. N. z Gary, Ind. dor. ob. S. Kwist, dochód z przed-stawienia i balu, na Niepodl. Polski	34.35				
Dz. K. O. N. z Baltimore, Md. dor. ob. L. Baran, od Stowa-rzyszenia "Przyszłość" Zw. Soc. Pol. na domy sierocy 50.00 podatek 20.00; za pren. Wi-					

MASZYNY DO PISANIA

z polskimi akcentami, nowe lub używane, można nabyć w polskiej firmie za gotówkę lub na spłaty miesięczne. Zamiana i reperacja. POLONIA TYPEWRITER CO. 1144 Noble St., Chicago, Ill.

FARMY

Stara, poważna firma sprzedaje za małą wpłatą i na lekkie spłaty żyzne grunty i ogrodowe farmy w ludnej polskiej kolonii

ZABUDOWANIA bez żadnej WPLATY

Po informacje pisz po polsku do:

WORZALLA BROS. LAND CO., Land Dept., C. K. O. B. MOSINEE, WIS.